

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Tdo/80/2023
Identifikačné číslo spisu: 6618010270
Dátum vydania rozhodnutia: 21.02.2024
Meno a priezvisko: JUDr. Martin Bargel
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2024:6618010270.2

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 21. februára 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného C. P. a spol. pre zločin úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 Trestného zákona a iné, o dovolaní C. P. proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 5To/135/2019, z 21. januára 2020 takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného C. P. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Lučenec, sp. zn. 2T/68/2018, z 12. septembra 2019 bol obvinený C. P. (spolu s ďalšími obvinenými) uznaný za vinného zo spáchania zločinu úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe rozvedenom vo výrokovvej časti označeného rozsudku.

Za to bol obvinenému C. P. uložený podľa § 186 ods. 3, § 46, § 42 ods. 1, § 41 ods. 2, § 38 ods. 7, § 37 písm. m), písm. h) Trestného zákona súhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona bol na výkon trestu odňatia slobody zaradený do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona súd obvinenému uložil trest prepadnutia vecí, a to: 1 ks mobilného telefónu zn. Samsung, zelenej farby, bez PIN, IMEI: XXXXXX/XX/XXXXXX/X, SIM karta s tel. č. XXXX XXX I 1 ks plynovej pištole zn. Ekola Aras Magnum, v. č. U-I s jedným zásobníkom a 1 ks kovových klieští s modrou rúčkou.

Podľa § 42 ods. 2 Trestného zákona súd zároveň u obvineného C. P. zrušil výrok o treste uložený rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 1Tk/2/2017, z 26. januára 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/43/2018, z 27. júna 2018 pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaný závažnejším spôsobom konania s poukazom na § 138 písm. a), písm. c) Trestného zákona v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona, a to súhrnný trest odňatia slobody vo výmere

14 rokov so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia, ďalej trest prepadnutia vecí, a to 1 ks mobilného telefónu zn. Samsung, zelenej farby, bez PIN, IMEI: XXXXXX/XX/XXXXXX/X, SIM karta s tel. č. XXXX XXX XXX, 1 ks plynovej pištole zn. Ekola Aras Magnum, v. č. U.-XXXXXXX s jedným zásobníkom a 1 ks kovových klieští s modrou rúčkou.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bola všetkým obvineným v danej veci uložená povinnosť nahradiť spoločne a nerozdielne poškodenej strane - Y, a. s., H. X. X, L., IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 76 396, 41 eur.

Krajský súd v Banskej Bystrici ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolaní tak obvineného C. P., spoluobvinených ako i prokurátora, rozhodol rozsudkom, sp. zn. 5To/135/2019, z 21. januára 2020 tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 3 Trestného poriadku zrušil rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu. Podľa § 44 Trestného zákona vo vzťahu k obvinenému C. P. S. upustil od uloženia súhrnného trestu podľa § 42 Trestného zákona, pretože pokladal trest uložený skorším rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica, sp. zn. 1Tk/2/2017, z 26. januára 2018 v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 3To/43/2018, z 27. júna 2018, ktorým mu bol pre obzvlášť závažný zločin vydieračského únosu podľa § 186 ods. 1, ods. 2 písm. b), ods. 3 písm. a) Trestného zákona spáchaného v spolupáchateľstve podľa § 20 Trestného zákona uložený; súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 14 rokov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia, na ochranu spoločnosti a nápravu obvineného za dostatočný.

Podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie prokurátora v časti týkajúcej sa menovaného zamietol.

Obvinený C. P. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, a to s poukazom na dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. i) Trestného poriadku.

V dovolaní uviedol:

„Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku odôvodňujem s poukazom na to, že trestný čin kvalifikovaný ako zločin úverového podvodu podľa § 222 ods. 1, 3 písm. c), ods. 4 Trestného zákona, za ktorý som bol uznaný za vinného, bol právne kvalifikovaný v nesúlade s príslušnými ustanoveniami hmotného práva a zo skutkového hľadiska bol nesprávne právne posúdený, pretože skutková vec musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie. V danom prípade nebola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty uvedeného trestného činu, pretože podľa skutkovej vety napadnutého rozsudku som uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru a na splácanie úveru bankový objekt a to spoločnosť Y, a. s. (predtým M. O. P., a. s.) ako právnickú osobu, pričom právnickú osobu možno uviesť do omylu len uvedením do omylu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby a prejavovať ju navonok, teda rozhoduje a koná v jej mene.

V skutkovej vete napadnutého rozsudku absentuje popis, že by som uviedol do omylu fyzickú osobu, ktorá koná v mene právnickej osoby, preto uvedený skutok nezodpovedá použitej právnej kvalifikácii vo vyššie označenom zákonnom znaku, ktorého skutkový podklad je podmienkou posúdenia konania páchatelia ako podvodného. Z popisu skutku vo výroku rozsudku nevyplýva potrebné zrozumiteľným spôsobom uvedenie do omylu alebo využité omylu ktorejkoľvek skutkovým opisom dotknutej osoby ako „niekoho“ v zmysle § 222 ods. 1 Trestného zákona.

Je potrebné tiež zdôrazniť, že podoba skutku uvedená vo výroku napadnutého rozsudku sa nemôže považovať za doplnenú obsahom odôvodnenia rozsudku a dovolací súd musí pri svojom kvalifikačnom prieskume vychádzať výlučne zo skutkovej vety odsudzujúceho výroku napadnutého rozsudku. Skutková veta netvrdí uvedenie menovaného do omylu alebo využité jeho omylu, a to výslovne ani opisne. Pri znaku „vedzte niekoho do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie a na splácanie úveru“ ako esenciálneho kvalifikačného momentu pri trestnom čine úverového podvodu, však musí byť skutkový podklad tohto zákonného znaku vo výroku odsudzujúceho rozsudku jednoznačne vyjadrený. Právnickú osobu pritom nie je možné uviesť do omylu len ako právnu formu (inej než fyzickej osoby), ktorá nemá vlastné vedomie ani vôľu. Právnickú osobu teda možno uviesť do omylu len uvedením do

omylu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby a prejavovať ju navonok, teda rozhoduje a koná v jej mene. Skutková veta však musí s dostatočnou obsahovou určitosťou vyjadrovať všetky skutkové okolnosti, ktoré sú kvalifikačným momentom použitej právnej kvalifikácie. Nemôže teda dôjsť k úprave skutku, ktorá by umožňovala skutok kvalifikovať - oproti jeho pôvodnej podobe ako trestný čin úverového podvodu alebo iný, pre prípad zmeny popisu skutku kvalifikovateľný, trestný čin. Z uvedeného vyplýva, že skutkovou vetou napadnutého rozsudku som teda nenaplnil vetu právnou podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona „kto vyláka od iného úver alebo zabezpečenie úveru tým, že ho uvedie do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru alebo na splácanie úveru“.

V tomto smere poukazujem na stanoviská a rozhodnutia vo veciach trestných, Zbierka stanovísk Najvyššieho súdu SR a súdov SR 2/2015, rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/38/2014, z 26. augusta 2014, kde dovolací súd rozhodol na základe vyššie označeného zákonného znaku v prospech dovolateľa. Aj z judikátu R č. 47/2008 vyplýva, že dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z toho hľadiska, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu. Vzhľadom na to, že použitá právna kvalifikácia bola nesprávne právne posúdená, bol závažným spôsobom porušený zákon v môj neprospech, čo zakladá naplnenie dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku odôvodňujem s poukazom na to, že Okresný súd Lučenec zásadným spôsobom porušil právo na obhajobu tým, že sa nevyjadril k mojej žiadosti o zastavenie trestného stíhania, ktorá bola odstúpená Generálnou prokuratúrou SR z dôvodu príslušnosti číslo: IV/3 GPt 288/18/1000-3.

Dňa 5. júla 2018 bola Generálnej prokuratúre SR doručená moja žiadosť o zastavenie trestného stíhania, z dôvodu príslušnosti bola moja žiadosť postúpená Okresnému súdu Lučenec, ktorý ma mal o spôsobe vybavenia mojej žiadosti po preskúmaní upovedomiť, no počas celého trestného konania som nebol upovedomený, akým spôsobom sa súd s mojou žiadosťou o zastavenie trestného stíhania vysporiadal, čím zásadným spôsobom porušil právo na spravodlivý súdny proces, pretože na každý argument strany musí byť daná podrobná odpoveď. Podstatou práva na obhajobu je zabezpečiť obhajovanie práv obvineného tak, aby v konaní boli objasnené všetky skutočnosti. Právo na obhajobu sa vzťahuje na celé konanie, a preto jeho porušenie je aj dôvodom na podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku“.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor:

„Čo sa týka prvého dovolacieho dôvodu odsúdeného podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku uvádzam, že mimoriadny opravný prostriedok - dovolanie neslúži na revíziu skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa. V súvislosti s touto časťou dovolania si tiež dovoľujem poukázať na stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. 11 Zbierky stanovísk NS a súdov SR č. 2/2016, v zmysle ktorého ustanovenie čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len ‚ústava‘) limituje uplatnenie ohrozených alebo porušených subjektívnych práv v konaní pred štátnymi orgánmi postupom týchto orgánov ustanoveným zákonom, z čoho vyplývajú aj obmedzenia ustanovené zákonom (lehota alebo iná podmienka na uplatnenie práva). Nezáleží na tom, či ide o právo vyplývajúce aj priamo z ústavy alebo len zo zákona. Ak Trestný poriadok ustanovuje pre uplatnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. a) až g) Trestného poriadku podmienku námietky dovolateľovi známej okolnosti, ktorá uplatnený dovolací dôvod zakladá, už v predchádzajúcom (najneskôr odvolacom) konaní (§ 371 ods. 4 Trestného poriadku), nie je možné bez takého postupu dotknutý dôvod dovolania úspešne použiť a dovolací súd v takom prípade dovolanie vždy odmietne ako zrejme nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku. Preskúmaním dovolania je zrejmé, že dovolateľ vo vzťahu k dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku argumentuje námietkou, ktorá mu bola známa, ale nebola ním uplatnená ako ani jeho obhajcom, v predchádzajúcom konaní, a teda dotknutý dôvod dovolania nie je možné úspešne použiť. Nad rámec uvádzam, že som toho názoru, že súd tým, že vyslovil odsudzujúci rozsudok, v podstate nevyhovел návrhu odsúdeného na zastavenie trestného stíhania a akékoľvek ďalšie písomné vyjadrenie k jeho návrhu je potrebné považovať za nadbytočné.

Čo sa týka druhého dovolacieho dôvodu, ktorý odsúdený subsumoval pod ustanovenie § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, tak z uvedeným argumentom nie je možné sa stotožniť. Dovolateľ v podstate prevzal celú právnu argumentáciu z rozsudku Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2Tdo/38/2014, z 26. augusta 2014, avšak v rozsudku uvedené závery sa týkajú inej trestnej veci a najmä trestného činu podvodu. V konkrétnej trestnej veci bol C. P. a spol. odsúdený za trestný čin úverového podvodu podľa § 222 Trestného zákona, kde objektom tohto trestného činu, síce rovnako ako pri všeobecnom trestnom čine podvodu podľa § 221 ods. 1, je cudzí majetok, špecificky však ten majetok, z ktorého sa poskytuje úver. V danom prípade je jednoznačne poškodená právnická osoba, ktorá bola uvedená do omylu, a v prípade aplikácie dovolateľom uvedeného rozsudku, by bolo potrebné zistiť fyzickú osobu pravdepodobne z oddelenia rizík uvedenej spoločnosti, a vypočítať ju akým spôsobom bola uvedená do omylu. Nie nepodstatnou skutočnosťou je fakt, že vo väčšine sú to automatizované počítačové systémy, ktoré vyhodnocujú riziká, a teda zisťovať omyl u konkrétnej fyzickej osoby je nereálne. Taktiež treba brať do úvahy skutočnosť, že spolupáchateľom bol C. E., finančný sprostredkovateľ, ktorý zneužil prístupové heslá kolegyne a pod jej menom uzatvoril úverové zmluvy špecifikované v odsudzujúcom rozsudku.

Vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti navrhujem, aby najvyšší súd na neverejnom zasadnutí bez preskúmania veci, dovolanie odsúdeného C. P. podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietol, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku“.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní obvineného skúmal procesné podmienky pre jeho podanie a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku), že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie obvineného je potrebné odmietnuť ako nedôvodné podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku, nakoľko je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie. Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do stavu právoplatnosti rozhodnutia, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktne obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

Čo sa týka viazanosti dovolacieho súdu dôvodmi dovolania, ktoré sú v ňom uvedené v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku k tomu treba poznamenať, že táto sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania uvedených v ňom v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Zjednodušene povedané, podstatné sú vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku. Z toho vyplýva, že v prípade, ak chybám vytýkaným v dovolaní v zmysle § 374 ods. 1 Trestného poriadku nezodpovedá dovolateľom označený dôvod dovolania podľa § 371 Trestného poriadku a ani iný dôvod dovolania uvedený v tomto ustanovení, dovolací súd dovolanie odmietne podľa

§ 382 písm. c) Trestného poriadku, alebo zamietne podľa § 392 ods. 1 Trestného poriadku bez toho, aby zisťoval inú chybu napadnutého rozhodnutia alebo konania, ktorá by zodpovedala právnomu dôvodu dovolania označenému dovolateľom v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku.

Ak ale dovolací súd zistí chybu rozhodnutia alebo konania, vecne špecifikovanú dovolateľom podľa § 374 ods. 1 Trestného poriadku, ktorej pri jej správnej právnej (procesnej) kvalifikácii zodpovedá iný právne uplatniteľný dôvod dovolania, než ktorý dovolateľ uviedol v dovolaní v zmysle § 374 ods. 2 Trestného poriadku, dovolací súd dovolaniu vyhovie postupom podľa § 386 a nasledujúcich ustanovení Trestného poriadku a zistenú chybu vo výroku svojho rozsudku podradí pod dovolací dôvod zodpovedajúci zákonu (viď k tomu bližšie uznesenie najvyššieho súdu, sp. zn. 2Tdo/30/2011, zo 16. augusta 2011, publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, nemožno tak konštatovať, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného C. P. zásadným spôsobom, a teda že existuje skutočnosť, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnou najpodstatnejšou námietkou, spočívajúcou v tom, že súd prvého stupňa ho neupovedomil o spôsobe vybavenia ním podanej žiadosti o zastavenie trestného stíhania, pôvodne adresovanej Generálnej prokuratúre Slovenskej republiky, ani sa nijak ku tejto žiadosti nevyjadril.

Najvyšší súd poukazuje na znenie § 371 ods. 4 veta prvá pred bodkočiarkou Trestného poriadku, podľa ktorej dôvody podľa odseku 1 písm. a) až g) nemožno použiť, ak táto okolnosť bola tomu, kto podáva dovolanie, známa už v pôvodnom konaní a nenamietal ju najneskôr v konaní pred odvolacím súdom.

V tejto súvislosti najvyšší súd poznamenáva, že dovolacia námietka obvineného súvisiaca s dôvodom dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, nebola obvineným uplatnená najneskôr v odvolacom konaní. V dôsledku nedodržania zákonnej koncentrácie jej použitia (tzv. námietkový „stopstav“ - vid' § 371 ods. 4 Trestného poriadku) sa jej naplnenia z právneho hľadiska nemôže obvinený účinne domáhať v dovolacom konaní. Nad rámec nevyhnutného, najvyšší súd ale dodáva, že odpoveď na žiadosť o zastavenie trestného stíhania nie je v zmysle zákona nárokovateľná, preto bolo len na zvážení súdu prvého stupňa, či sa ňou vôbec zaoberať. Navyše vyslovenie odsudzujúceho rozsudku zo strany Okresného súdu Lučenec (koniec koncov i toho odvolacieho), bolo najjednoduchšou odpoveďou na takú žiadosť obvineného.

S ohľadom na uvedené nebolo možné dospieť k záveru o naplnení dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu, je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Za skutkové sa pritom považujú tie námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne proti hodnoteniu dôkazov súdmi oboch stupňov. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať (dokazovanie tu právna úprava pripúšťa len celkom výnimočne a v značne obmedzenom rozsahu, keď

môže byť zamerané výlučne na to, aby mohlo byť rozhodnuté o dovolaní - vid' § 379 ods. 2 Trestného poriadku). Ťažisko dokazovania je v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, alebo korigovať len odvolací súd (v zmysle druhej vety § 317 ods. 1 Trestného poriadku však nie obligatórne). Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú na preskúmanie rozhodnutí súdu nižšieho stupňa.

Treba tiež uviesť, že právomoc dovolacieho súdu je v prípade dovolania podaného oprávnenou osobou uvedenom v § 369 ods. 2 Trestného poriadku striktno ohraničená dôvodmi dovolania len podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku (prvá veta v odseku 2 § 369 Trestného poriadku) a pokiaľ ide o dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (tento prípad), navyiac vetou za bodkočiarkou - „správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť“. Z označeného zákonného ustanovenia vyplýva, že dovolací súd nemôže už v tretej inštancii opätovne hodnotiť dôkazy, a tak (ako sa to domáha dovolateľ) dokonca dospieť k iným, nepochybné skutkovým záverom, spočívajúcim v tom či boli, resp. neboli konaním uvedeným v skutkovej vete obžaloby naplnené všetky znaky skutkovej podstaty trestného činu. Hodnotenie dôkazov a vyvodenie z toho právnych záverov je celkom nepochybné kategóriou procesného práva - § 2 ods. 12 Trestného poriadku.

Ustálenie záveru o naplnení či nenaplnení znakov skutkovej podstaty trestného činu (v posudzovanom prípade o to viac aktuálne, keď obvinený namietal nenaplnenie objektívnej stránky skutkovej podstaty úverového podvodu) vždy podlieha rozboru dôkaznej situácie a okolností prípadu, pričom postup podľa § 119 ods. 1 Trestného poriadku (čo je tak isto kategória procesného práva) ukladá povinnosť dokazovať v trestnom konaní najmä

- a) či sa stal skutok a či má znaky trestného činu,
- b) kto tento skutok spáchal a z akých pohnútok,
- c) závažnosť činu vrátane príčin a podmienok jeho spáchania,
- d) osobné pomery páchatel'a v rozsahu potrebnom na určenie druhu a výmery trestu a uloženie ochranného opatrenia a iné rozhodnutia,
- e) následok a výšku škody spôsobenú trestným činom,
- f) príjmy z trestnej činnosti a prostriedky na jej spáchanie, ich umiestnenie, povahu, stav a cenu.

Najvyšší súd zdôrazňuje, že v prípade podania dovolania obvineným nie je odvolacím súdom a má doslova zakázané opätovne skúmať a meniť správnosť a úplnosť zisteného skutku a v rámci toho prehodnocovať vykonané dôkazy a vyslovovať iné skutkové závery ako súd prvej a súd druhej inštancie - vid' veta za bodkočiarkou v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený C. P. videl nesprávne právne posúdenie skutku v tom, že nebola naplnená objektívna stránka skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona, nakoľko podľa skutkovej vety napadnutého rozsudku uviedol do omylu v otázke splnenia podmienok na poskytnutie úveru a na splácanie úveru bankový objekt ako právnickú osobu, pričom právnickú osobu možno uviesť do omylu len uvedením do omylu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby a prejavovať ju navonok, teda rozhoduje a koná v jej mene. Podľa obvineného v skutkovej vete „absentuje popis, že by som uviedol do omylu fyzickú osobu, ktorá koná v mene právnickej osoby“.

Možno súhlasiť s dovolateľom, že právnickú osobu možno uviesť do omylu len uvedením do omylu fyzickej osoby, ktorá je oprávnená tvoriť vôľu právnickej osoby a prejavovať ju navonok, teda rozhoduje a koná v jej mene (môže ísť aj o osobu, ktorá je členom štatutárneho alebo iného orgánu právnickej osoby). Rovnako platí, že využiť omyl právnickej osoby možno len využitím omylu vyššie charakterizovanej fyzickej osoby (R 22/2015- I.)

K citovanému judikátu najvyššieho súdu, ktorý sa týkal trestného činu podvodu podľa § 221 Trestného zákona dovolací súd dopĺňa:

Pre naplnenie pojmových znakov skutkovej podstaty trestného činu úverového podvodu podľa § 222

ods. 1 Trestného zákona - „... vyláka od iného ...“ tým, „že ho uvedie do omylu ...“, nie je nevyhnutné v skutkovej vete rozhodnutia orgánov činných v trestnom konaní a súdov uvádzať mená konkrétnych pracovníkov banky alebo iného úverujúceho (veriteľa) subjektu, pretože páchatel' vždy koná vo vzťahu ku konkrétnemu úverujúcemu „finančnému domu“, kde proces uzatvárania úverovej zmluvy môže podliehať (a spravidla aj podlieha) pracovným úkonom nielen jedného ale viacerých subjektov (kontrola údajov a informácií poskytnutých žiadateľom, príprava úverovej zmluvy, kontrola úverovej zmluvy, podpis úverovej zmluvy) oprávnených na takéto konanie. Totožnosť podvádzaného úverujúceho subjektu je tak zachovaná aj v prípade, ak v skutkovej vete rozhodnutia týkajúceho sa trestnému činu úverového podvodu je označený len konkrétny „finančný dom“ - veriteľ.

S ohľadom na uvedené je nutné vysloviť, že skutkovému stavu vyjadrenému v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa plne zodpovedá právna kvalifikácia konania obvineného ako zločinu úverového podvodu formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 222 ods. 1, ods. 3 písm. c), ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. To isté potom platí o tom, že trestným činom úverového podvodu spôsobil (spoločným konaním) značnú škodu v celkovej výške 76 396, 41 eur.

Nakoľko najvyšší súd nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvineným, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.